

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

современности. Описаны актуальные аспекты принятых решений. Установлено, что результатом конференции было предложение в Международный олимпийский комитет организовать пять соревнований в области литературы, архитектуры, скульптуры, живописи и музыки.

Ключевые слова: Консультативная конференция, МОК, конкурсы искусств, спортивная тематика.

CONSULTATIVE CONFERENCE 1906 AS A PREREQUISITE REVIVAL ANCIENT GREEK ART COMPETITIONS

Ivanna Lytvynets, Anton Lytvynets, Bogdan Vynogradskiy
Lviv State University of Physical Culture

In the article deals with the activities of the French Baron Pierre de Coubertin in the plane of popularizing the Olympic Games today through a combination of the Greek concept of sport and art. The study aims to clarify the meaning of the Consultative Conference of 1906 in the context of the restoration of ancient Greek art competitions in the Olympic Games of our programs.

Attention is focused on the meaning of the Consultative Conference, a formal prerequisites for the revival of ancient Greek art competitions at the Olympic Games program. We describe the relevant aspects of decisions. It was established that the result of the conference was a proposal to the International Olympic Committee to organize five competitions in the field of literature, architecture, sculpture, painting and music.

Key words: Consultative Conference, IOC, art competitions, sports subjects.

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ВНЗ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Едуард Маляр, Наталія Опришко, Сергій Наумов, Ігор Білоус
Тернопільський національний економічний університет

Постановка проблеми. Сучасна висококваліфікована праця характеризується значним напруженням розумових, психічних і фізичних зусиль, високою концентрацією людини, що вимагає конкретного профілювання фізичної підготовки студентів у відповідності до особливостей майбутньої професії. Проте, фізичне виховання у вищих навчальних закладах (ВНЗ) вирішує переважно питання загальної фізичної підготовки (ЗФП) студентів. Причин такого становища є багато, серед яких відсутність науково-методичного забезпечення професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП) студентів окремих спеціальностей, зокрема економічних [2, 3, 5]. Одним із шляхів підвищення якості професійно-орієнтованої психофізіологічної підготовки студентів-економістів є удосконалення змісту фізичного виховання майбутніх спеціалістів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі представлені дослідження присвячені проблемі професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП) студентів різних спеціальностей: Н.Ю. Борейко визначив педагогічні умови ППФП студентів технічних спеціальностей [2]; О. Петришин обґрунтував сучасні методологічні підходи вивчення проблеми ППФП майбутніх лікарів [5]; А. Бусол узагальнив сучасні погляди на особливості побудови ППФП музичних спеціальностей [3], І.В. Тимкович обґрунтував важливість ППФП для студентів спеціальності «Археологія» [9]. Результати досліджень Б.І. Безьязичного, А.С. Ровного, Ж. Цимбалюка свідчать про ефективність використання засобів футболу та баскетболу для покращення психофізичних якостей людини [1, 7, 10].

Проте не достатньо вивченими залишаються питання професійно-орієнтованої психофізіологічної підготовки студентів економічних спеціальностей (менеджерів, банкірів, адміністраторів, бухгалтерів, фінансистів, маркетологів, ревізорів та ін.).

Роботу виконано згідно з планом НДР Тернопільського національного економічного університету.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Мета дослідження – обґрунтувати доцільність застосування засобів футболу та баскетболу для розвитку професійно важливих якостей студентів економічних спеціальностей.

Методи дослідження: методи психодіагностики (коректурний метод В.П. Анфімова, метод В.І. Василенка, метод Шульте-Платонова), методи математичної статистики.

Організація дослідження. Експериментальне дослідження проводилося на базі Тернопільського національного економічного університету (вересень 2013 р. – травень 2014 р.). Контингент досліджуваних складався із хлопців першого та другого курсів, віком 17-19 років, факультету фінансів, спеціальності “Фінанси” в кількості 85 чоловік. Експериментальна та контрольна групи були створені шляхом випадкової вибірки та з урахуванням розкладу занять студентів спеціальності “Фінанси”. Студенти ЕГ (n=42) навчалися за програмою фізичного виховання з використанням експериментальної методики розвитку їхніх професійно важливих якостей (ПВЯ) засобами футболу та баскетболу в елективному компоненті. Студенти КГ (n=43) навчалися за загально прийнятою програмою для ВНЗ.

Результати дослідження. Професіографічний аналіз дав можливість визначити професійно важливі якості (ПВЯ) та здібності майбутніх економістів: емоційна стійкість, високі показники функцій уваги, високий рівень функціонування зорового та слухового аналізаторів, ініціативність, здогадливість, кмітливість, високий рівень функціонування та надійності серцево-судинної та дихальної систем, продуктивність та аналітичність мислення, креативність, стійка короткочасна та довготривала пам'ять [6].

Оцінювання кількісних і якісних показників розумової працездатності: обсягу, стійкості, інтенсивності розподілу та переключення уваги; якості пам'яті; темпу та рівномірності роботи; швидкості орієнтування майбутніх економістів проводилося за результатами тестів: коректурний метод В.П. Анфімова; метод Шульте-Платонова; метод Ю.І. Василенка [4].

Результати дослідження функцій оперативної пам'яті студентів (метод Ю.І. Василенко) КГ та ЕГ до початку експерименту були майже однаковими: середній показник у КГ – $3,9 \pm 0,102$ об'єкта, в ЕГ – $4,0 \pm 0,128$ об'єкта (табл. 1).

Таблиця 1

Результати тестування студентів контрольної (n=43) та експериментальної (n=42) груп до початку формульованого експерименту

№ з/п	ПОКАЗНИКИ	Групи		t	p
		Контрольна	Експериментальна		
		$Mx \pm Smx$	$Mx \pm Smx$		
1.	Показник уваги (коректурний метод В.П. Анфімова), (у.о.)	$82,2 \pm 6,27$	$86,1 \pm 4,85$	0,42	$p > 0,05$
2.	Коефіцієнт точності (за формулами Г.М. Уіпла), (у.о.)	$0,9 \pm 0,009$	$0,9 \pm 0,012$	0,89	$p > 0,05$
3.	Коефіцієнт розумової працездатності, (у.о.)	$191,4 \pm 3,158$	$184,8 \pm 4,85$	0,44	$p > 0,05$
4.	Кількість оброблених знаків (помилки), (В.П. Анфімов)	$894,5(12,3) \pm 15,2$	$856,2(15,7) \pm 13,5$	1,27	$p > 0,05$
5.	Короткочасна зорова пам'ять (к-сть запам'ятованих об'єктів)	$3,9 \pm 0,102$	$4,0 \pm 0,128$	0,41	$p > 0,05$
6.	Обсяг, розподіл, переключення уваги, (к-сть правильних відповідей)	$35,4 \pm 0,692$	$34,4 \pm 1,102$	0,52	$p > 0,05$

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Показники обсягу, розподілу та переключення уваги (метод Шульте-Платонова) у студентів КГ та ЕГ також суттєво не відрізнялися: у КГ – $35,4 \pm 0,692$ правильних відповідей (6 балів), в ЕГ – $34,4 \pm 1,102$ правильних відповідей (6 балів) (табл. 1).

Результати оцінювання розумової працездатності, концентрації, стійкості та інтенсивності уваги, точності виконання роботи, кількісні та якісні показники розумової працездатності (коректурний метод В.П. Анфімова) студентів КГ та ЕГ до початку експерименту були відповідно такими: показник уваги – $82,2 \pm 6,27$; $86,1 \pm 4,85$ (у.о.); коефіцієнт точності (за формулами Г.М. Уїпла) – $0,9 \pm 0,009$; $0,9 \pm 0,012$ (у.о.); коефіцієнт розумової працездатності (Г.М. Уїпл) – $191,4 \pm 3,158$; $184,8 \pm 4,85$ (у.о.); кількість оброблених знаків (помилки) – $894,5(12,3) \pm 15,2$; $856,2(15,7) \pm 13,5$ ($p > 0,05$) (табл. 1).

За результатами тестових випробувань визначено, що між показниками розумової працездатності, обсягу, стійкості, інтенсивності розподілу та переключення уваги, якості пам'яті студентів дослідних груп відсутня достовірна різниця ($p > 0,05$) (табл. 1).

Для розвитку та удосконалення *функцій уваги (обсяг, розподіл, переключення, концентрація, стійкість)* студентів-економістів ЕГ використовували такі засоби футболу та баскетболу: передачі м'яча в парах, трійках з переміщенням; біг із жонгливанням чи веденням м'яча; вправи з використанням персональної опіки; гра в міні-футбол, баскетбол двома м'ячами; ведення м'яча із зоровим контролем та без нього, із зміною швидкості і напрямів, із зупинками та обведенням стійок, із зміною рухових завдань за сигналом викладача, човниковий біг з почерговим перенесенням декількох предметів від старту до фінішу.

Розвиток та вдосконалення *функцій зорового аналізатору* студентів ЕГ забезпечували такими вправами: біг зі зміною напрямку руху, спиною вперед, з поворотами у русі та зупинками за зоровим сигналом; обведення стійок; жонгливання та ведення м'яча; початок, зміна та закінчення техніко-тактичних дій за зоровим сигналом викладача; удари по воротах та кидки м'яча в кошик на точність. Особливістю вправ, спрямованих на вдосконалення зорового аналізатору була їхня нестандартність, новизна, варіативність рухових завдань.

Для розвитку *продуктивності, аналітичності та оперативності мислення* майбутніх економістів ЕГ використовували елементи тактичної підготовки; широко застосовувати різноманітні вправи з протидією суперника; вправи спрямовані на вирішення різноманітних рухових задач за обмежений проміжок часу; утримання м'яча з обмеженою кількістю дотиків (4x4, 5x5, 6x6).

Розвитку *короткочасної та довготривалої пам'яті* сприяли шляхом реалізації складних рухових завдань, тактичних схем в іграх після їхнього одноразового показу на тренуваннях у звичайних умовах та під впливом різних екстремальних факторів. Розвитку пам'яті сприяло також перегляд ігор суперників із запам'ятовуванням їхніх найбільш характерних техніко-тактичних дій.

Після реалізації запропонованої методики розвитку професійно важливих якостей студентів спеціальності “Фінанси” було проведено повторне тестування, яке виявило суттєві позитивні зміни показників розумової працездатності; обсягу, стійкості, інтенсивності розподілу та переключення уваги; якості пам'яті у студентів ЕГ, на відміну від студентів КГ (табл. 2).

Після педагогічного експерименту найбільші темпи зростання результатів відбулися в ЕГ у показниках *функцій уваги* (метод В.П. Анфімова) – $49,1\%$ ($128,4 \pm 6,26$) ($p < 0,001$). У КГ темпи зростання показника уваги значно нижчі ніж в ЕГ і становлять $1,6\%$ ($83,5 \pm 5,65$) ($p > 0,05$) (табл. 2).

Результати тестування студентів контрольної (n=43) та експериментальної (n=42) груп до після формувального експерименту

№	ПОКАЗНИКИ	група	Етап дослідження		Зростання %	t	p
			До експерименту	Після експерименту			
			Mx±Smx	Mx±Smx			
1.	Показник уваги (коректурний метод В.П. Анфімова), (ПУ)	К	82,23±6,27	83,59±5,65	1,65	0,161	p>0,05
		Е	86,1±4,85	128,4±6,26	49,1	7,522	p<0,001
2.	Коефіцієнт точності (за формулами Г.М. Уїпла), (К)	К	0,92±0,009	0,96±0,002	4,34	4,339	p<0,001
		Е	0,9±0,012	0,97±0,004	7,7	7,115	p<0,001
3.	Коефіцієнт розумової працездатності (Г.М. Уїпл), (J)	К	191,4±3,158	195,12±2,84	1,94	0,874	p>0,05
		Е	184,86±4,85	198,23±3,93	7,2	3,649	p<0,001
4.	Кількість оброблених знаків (помилки), (В.П. Анфімов)	К	894,1(12,3)±15,2	922,8(6,9)±13,9	3,19	4,792	p<0,001
		Е	856,2(15,7)±13,5	952,5(7)±12,8	11,2	5,176	p<0,001
5.	Короткочасна зорова пам'ять, (метод Ю.І. Василенко)	К	3,9±0,102	4,03±0,076	3,3	2,42	p<0,05
		Е	4,0±0,128	4,54±0,102	13,5	3,45	p<0,001
6.	Обсяг, розподіл, переключення уваги (кількість правильних відповідей)	К	35,49±0,692	36,59±0,641	3,09	2,42	p<0,05
		Е	34,49±1,102	42,2±0,692	22,58	5,99	p<0,001

Також покращилися показники обсягу, розподілу та переключення уваги (метод Шульте-Платонова). Кращі результати спостерігалися у майбутніх економістів ЕГ: зростання становило 22,5% (42,2±0,692 у.о.), у студентів КГ, відповідно 3,0% (36,5±0,0641 у.о.).

Порівняльний аналіз коефіцієнтів точності та розумової працездатності (за формулами Г.М. Уїпла), кількості оброблених знаків (В.П. Анфімов) студентів дослідних груп теж виявив перевагу студентів ЕГ (див. табл. 2). Так темпи зростання коефіцієнту точності (К) в ЕГ були вищими: 7,7% (0,9±0,004 у.о.). У КГ цей показник становив 4,3% (0,9±0,002 у.о.). Зростання коефіцієнту розумової працездатності в ЕГ становило 7,2% (198,2±3,93 у.о.). Кінцеві результати коефіцієнту розумової працездатності у КГ були нижчими: зростання результатів становило 1,9% (195,1±2,846 у.о.).

Після впровадження запропонованої методики у студентів спеціальності "Фінанси" ЕГ спостерігалось значне покращення результатів в обробці знаків таблиць В.П. Анфімова на відміну від результатів майбутніх економістів КГ. Зростання результатів в обробці знаків в ЕГ становило 11,2% (952,5(7)±12,8 знаків), а у КГ тільки 3,1% (922,8(6,9)±13,9 знаків) (табл. 2).

Результати перевірки обсягу оперативної зорової пам'яті (метод Ю.І. Василенка) показали, що у студентів КГ відбулося незначне зростання цього показника, яке становило 3,3% (4,0±0,076 об'єктів). В ЕГ спостерігалось значно більше зростання показника оперативної зорової пам'яті: 13,5 % (4,5±0,102 об'єктів) (табл. 2).

Висновки.

1. Порівняльний аналіз результатів тестувань студентів, які приймали участь в експерименті, виявив значно більше зростання за всіма показниками випробувань у студентів ЕГ.

2. Застосування засобів футболу та баскетболу є доцільним та ефективним для забезпечення належного рівня професійно-орієнтованої психофізіологічної підготовленості студентів економічних спеціальностей.

Перспективи подальших досліджень. Передбачається провести подальші дослідження в напрямку визначення рівня фізичної підготовленості та стану здоров'я студентів після впровадження експериментальної методики розвитку професійно важливих якостей майбутніх економістів засобами футболу та баскетболу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безьязычный Б.И. Творчество как средство оптимизации психических состояний в игровой деятельности футболистов / Б.И. Безьязычный, А.В. Серый // Физическое воспитание студентов творческих специальностей : сб. научн.тр. под ред. Ермакова С.С. – Х.: ХГАДИ ХІІІ, 1998. – № 1. – С. 9.
2. Борейко Н.Ю. Педагогічні умови професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих технічних навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н.Ю. Борейко; ЛНПУ ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2008. – 20 с.
3. Бусол А. Професійно-прикладна фізична підготовка – важлива складова фізичного виховання студентів музичних спеціальностей / Андрій Бусол, Галина Кроншталь, Ігор Тимкович, Тетяна Вітер // Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання молоді : матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – С.154–160.
4. Марищук В.Л. Методики психодіагностики в спорті. – Москва: “Просвещение”. – 1990. – 224 с.
5. Петришин О. Професійно-прикладна фізична підготовка як основа формування готовності майбутніх медичних працівників до професійної діяльності / Олександр Петришин // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. Вип. 18 : у 4-х т. – Л. : ЛДУФК, 2014. Т. 4. – С. 117–121.
6. Професіограми і професіокарти основних професій. Книга 3. – К., 1996. – С. 50–67.
7. Ровний А.С. Взаємодія сенсорних систем при відтворенні точних рухів в умовах дефіциту часу /А.С. Ровний // Фізичне виховання студентів творчих спеціальностей. – Харків : ХГАДІ (ХХІІІ), 1998. – № 1. – С. 19–25.
8. Столяренко О.М. Напрямки удосконалення процесу фізичного виховання у ВНЗ (на прикладі національної юридичної академії України ім. Я. Мудрого)/ О.М. Столяренко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Х.: ХДАДМ, 2007. – № 7. – С. 130–132.
9. Тимкович А.І. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів-археологів / А.І.Тимкович, А.В. Бусол, Г.С. Кроншталь // Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт : за ред. Г.М. Арзютова. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – Випуск. 13. – С. 610–613.
10. Цимбалюк Ж.О. Оперативне мислення як індивідуальна психофізична особливість баскетболіста / Ж.О. Цимбалюк // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. – Харьков: ХГАДИ (ХХІІІ), 1996. – № 1. – С. 4–7.

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ВНЗ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Едуард Маляр, Наталія Опришко, Сергій Наумов, Ігор Білоус
Тернопільський національний економічний університет

У статті наведено результати наукового дослідження після впровадження у навчальний процес експериментальної методики розвитку професійно важливих якостей студентів економічних спеціальностей засобами баскетболу та футболу; розкрито особливості комплексного застосування засобів спортивних ігор у процесі професійно-орієнтованої психофізіологічної підготовки майбутніх економістів; зроблено порівняльний аналіз результатів тестування студентів-економістів контрольних і експериментальних груп під час педагогічного експерименту, а саме: кількісних та якісних показників розумової працездатності, концентрації, стійкості та інтенсивності уваги, точності виконання роботи, (коректурний метод В.П. Анфімова); показників обсягу, розподілу та переключення уваги (метод Шульте-Платонова); функцій оперативної пам'яті (метод Ю.І. Василенка); обґрунтовано доцільність та ефективність використання засобів баскетболу та футболу для підвищення рівня фахової дієздатності студентів ВНЗ економічного профілю.

Ключові слова: студент-економіст, психофізіологічна підготовка, професійно важливі якості, засоби баскетболу та футболу.

ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННАЯ ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ВУЗ ЕКОНОМИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ

Едуард Маляр, Наталия Опришко, Сергей Наумов, Игорь Билоус
Тернопольский национальный экономический университет

В статье наведены результаты научного исследования после внедрения в учебный процесс экспериментальной методики развития профессионально значимых качеств студентов экономических специальностей средствами баскетбола и футбола; раскрыты особенности комплексного использования средств спортивных игр в процессе профессионально-ориентированной психофизиологической подготовке будущих экономистов; сделан сравнительный анализ результатов тестирования студентов контрольных и экспериментальных групп во время педагогического эксперимента, а именно: количественных и качественных показателей умственной работоспособности, концентрации, стойкости и интенсивности внимания; точности выполнения работы (корректирующий метод В.П. Анфимова); показателей объема, распределения и переключения внимания (метод Шульте-Платонова); функций оперативной памяти (метод Ю.И. Василенка); обоснована целесообразность и эффективность использования средств баскетбола и футбола для повышения уровня профессиональной дееспособности студентов ВУЗ экономического профиля.

Ключевые слова: студент-экономист, психофизиологическая подготовка, профессионально значимые качества, средства баскетбола и футбола.

PROFESSIONAL-ORIENTED PSYHO-PHYSIOLOGICAL PREPARATION OF STUDENTS IN HIGH SCHOOLS OF ECONOMIC PROFILE

Eduard Maliar, Natalia Oprushko, Sergiy Naymov, Igor Biloys
Ternopil National Economic University

The article imposed by the results of scientific research after the implementation of the learning processes of the experimental procedure of professionally significant qualities of students of economic faculties using resources basketball and football; open features of the integrated using of sport in the process of professional-oriented psycho-physiological preparation of future economists; made the comparative analysis of the students' test result, overhead and control groups during the pedagogical experiment, namely quantitative and qualitative indicators of mental performance, concentration, persistence and intensity of attention; precision performance of work (compensation method of Anfimova V.P.); indicators of volume, distribution and switching the attention (Schulte-Platonov's method); memory functions (Y.Vasylenko's method); expediency and efficiency of using basketball and football to enhance professional capacity of students in the Universities of economic profilizes.

Keywords: economics students, psycho-physiological training, professionally significant quality, resource of basketball and football.